

Aflevering 1: de Schepping, natuur.

Beste Remko,

Als kind van nog geen 5 jaar oud stond ik al tot mijn middel te waden in een ijskoude bouwput. Omdat ik dacht dat daar een watertor te zien was. Het was maart en er waren nog geen watertorren te zien. Zeker niet in die bouwput. Mijn interesse in de natuur leverde mij een bijna fatale longontsteking op. Later in het jaar kon ik op een warme zomerdag bij opa en oma op een bruggetje liggen. In de sloot daaronder waren wel watertorren te zien. En voorntjes, bloedzuigers, slakken, zelfs een paling. Zeker de natuur onder water maakte al vroeg een diepe indruk op mij. Bij aardrijkskunde leerde ik over sterren, planeten, manen en satellieten. Door een microscoop zag ik pantoffeldiertjes in een grauwe druppel bloemenwater. Zo klein en dan toch doelgericht met het leven bezig. En bij scheikunde leerde ik over moleculen, ionen, atomen, neutronen en elektronen. Alles draait om elkaar heen, met meer of minder aantrekkingskracht. Een haast universeel principe. Want ook tussen jongens en meisjes leek het zo te werken. En Abraham probeerde de sterren te tellen. Zouden er nog meer werelden zijn? Als het heelal oneindig is, is de kans oneindig dat er oneindig veel andere werelden zijn. Maar wat zou er achter het heelal zitten? Is het hele heelal misschien een molecuul van iets veel groters? Ongelofelijke voorstellingen. Allemaal natuur. Niet te bevatten. Hoe groot is God? Of, zoals laatst bij ons gezongen werd: "O God, als oog en oor 't aanbiddelijk wonder, vernemen van Uw werken zonder tal: der sterren pracht, het dreunen van de donder, Uw kracht en heerlijkheid in 't gans heelal, dan zingt mijn ziel tot U, mijn Heer, mijn Heil: "Hoe groot zijt Gij! Hoe groot zijt Gij!"

We zweven met z'n allen ergens op een heel klein bolletje aan de rand van het oneindige heelal. We kunnen ons geen voorstelling maken van Gods grootheid. En ook niet van onze eigen nietigheid.

Cor

Beste Cor,

Een mooi verhaal van jou, Cor, over je jeugd en God ontdekken in de natuur! Maar hoe kan het nu dat de een zich daar heel erg in herkent, terwijl een ander God op hele andere plaatsen ontdekt? Als ik met jou in een bos zou lopen, zou jij God vooral om je heen ervaren, terwijl ik Hem meer zou vinden in een goed geloofsgesprek tijdens onze wandeling. Is dat erg? Wie heeft het nu bij het juiste eind? Allebei! Ik ben geneigd de lijst die die dominee aangedragen heeft iets aan te passen. Gary Thomas schreef in 1996 het boek *Sacred Pathways* waarin hij negen talen van *christelijke* spiritualiteit beschreef (de taal van de natuur, zintuigen, traditie, eenvoud, idealen, zorgen voor, enthousiasme, verdieping, denken). Het was voor mij een geweldige eye opener. De ondertitel van het boek is *discover your soul's path to God* (ontdek de weg van jouw ziel naar God). Daarin zit hem de clou. Voor iedereen is de weg naar God anders. Iedereen spreekt een andere spirituele taal. We hoeven dan ook elkaars spirituele taal niet te spreken. Als we maar erkennen dat er verschillen zijn en dat we van elkaar willen leren. Er zouden heel wat conflicten binnen de christelijke kerk vermeden kunnen worden als die boodschap zou landen. Het maakt ook duidelijk waarom jij lyrisch wordt van een boswandeling (taal van de natuur) terwijl mijn hart sneller gaat kloppen wanneer ik een mooi eigentijds voorbeeld bij een bijbelverhaal vind (enthousiasme) en weer een ander iets van God ziet tijdens het avondmaal of het branden van een kaarsje in een kerk tijdens de vakantie (traditie). Niet elkaars taal leren spreken, maar de verschillen erkennen en van elkaars geloof genieten, is hierin belangrijk!

Remko Ongersma

Hallo Remko,

Bedankt voor je reactie. Ik vind het mooi dat ook jij je bezighoudt met de verschillende sporen die mensen kunnen volgen op hun zoektocht naar God. Opvallend vind ik het dat je zelfs dat dan weer doet op een manier die helemaal bij jòu past. Ik schrok daar eerst wel een beetje van, zal ik je zeggen. Want het leek er voor mij op dat je je ging afzetten tegen het hele idee om de zeven genoemde vindplaatsen van verschillende kanten te belichten. Alsof je zei: "Waardeloos, die lijst van

7 dingen die jij noemt, de 9-lijst van Thomas, dat is het!" En even later klonk het voor mij: "Erken het nou maar, anders krijg je conflicten." De afgelopen weken heb ik erover nagedacht wat deze schrik voor mij betekent. Ja, zo zit ik dan in elkaar, hé. Altijd een beetje angstig. Wat zal een ander er van vinden. En dan vooral alert op alles wat op afwijzing lijkt. Ik eindigde mijn eerste stuk met een opmerking over Gods grootheid en onze eigen nietigheid. Daarom stap ik maar gewoon over mijn eigen barrières heen en probeer om jou beter te begrijpen. Ik weet dat je het zo niet bedoelt. Maar ongemerkt hebben wij zo wel een soort geloofsgesprek. Want hierin zie ik dat wij –ondanks onze overeenkomsten- nog meer van elkaar verschillen dan ik me vooraf kon voorstellen. In de gelijkenis van de goede herder staat een heel intrigerende zin: "Nog andere schapen heb ik, die niet van deze stal zijn; ook die moet ik leiden en zij zullen naar mijn stem horen en het zal worden één kudde, één herder." (Johannes 10:16). In zoverre leek jij voor mij dus even op een schaap uit zo'n andere stal.

Nu maak ik een volgend stapje in de richting van mijn oorspronkelijke bedoeling. Ik was heel blij met jouw woord 'ontdek'. Toen ik daarover nadacht, kwam er iets aan het licht wat ik hier toch wil noemen. In de kerkdienst werd door de predikant 7 dingen genoemd, waarin mensen sporen van God kunnen zoeken. En onbewust heb ik die 7 zaken al '**vindplaatsen**' genoemd. Ik weet niet of ik hem daar dan wel recht mee doe. Hij had het niet over **vinden**, maar over **zoeken**. Er zijn ook mensen die ondanks al hun zoeken kennelijk toch niet vinden. Dit heb ik nog niet goed doordacht. Laatst was ik iets kwijtgeraakt wat ik heel belangrijk vond. Ik heb overal gezocht. Wel een paar dagen lang. In gedachten en in werkelijkheid alles langsgelopen waar ik het gelegd kon hebben of waar het uit mijn borstzakje gevallen kon zijn. Tot ik het een week later opeens in de voering van mijn vest voelde zitten. Zelfs toen ik het gevonden had, bleef ik een zoekerig gevoel houden. Ik moest mezelf afleren om te zoeken. Want ik had het immers al gevonden! In Lucas 11 vragen de discipelen aan Jezus: "Leer ons bidden, zoals ook Johannes het zijn leerlingen geleerd heeft." In zijn antwoord op deze vraag zegt Jezus: "zoek en je zult vinden" (vers 9). Daar staat niet bij wat er dan gevonden zal worden. Ja, even later in vers 13 spreekt t Jezus over de Vader in de hemel die de heilige Geest zal geven aan wie daarom vragen. Er zijn mensen die precies schijnen te weten wat dat is. En wat dat niet is. Alsof we ons ook maar enige voorstelling kunnen maken van Gods grootheid. Maar ik denk dat dit antwoord van Jezus meer vragen oproept dan antwoorden geeft. En dat is vast ook zijn bedoeling. De onlangs overleden dichter Rutger Kopland schreef een boek met de titel: 'Wie wat vindt heeft slecht gezocht'. Dat is volgens mij ook wat Jezus bedoelt. Het gaat niet om panklare antwoorden waarmee wij elkaar om de oren kunnen slaan. Daarom vind ik dat 'ontdek' dus zo mooi. Ieder ontdekt al zoekend zijn of haar eigen pad.

Je hoeft niet op deze zijpaden in te gaan. Wil jij wel proberen om iets te schrijven over één van de mogelijke zoekplaatsen? Dat mag best ook één van die 'talen' zijn die Gary Thomas beschreef.

Alvast hartelijk bedankt en groeten

Cor van Waveren

Beste Cor,

Allereerst wil ik proberen je 'angst' weg te nemen. Het is zeker niet mijn bedoeling geweest om de lijst van die predikant af te serveren. Het is een mooie lijst van zoek- of vindplaatsen om als gemeente mee aan de slag te gaan! Ik heb geprobeerd om vanuit mijn visie het hele gebeuren rondom de manieren waarop mensen iets van God ontdekken en welke talen daarbij horen, te beschrijven. Het één bijt het ander niet; ze vullen elkaar volgens mij zelfs prima aan! Overigens is een flinke geloofsdiscussie helemaal niet verkeerd. Het Jodendom heeft er een mooie term voor: '**leren**'. Er wordt in deze context mee bedoeld dat gelovigen bij elkaar komen rondom een schrifttekst om deze (soms fel!) te bediscussiëren. Ze komen er nooit uit, maar dat is ook niet het doel. Een week erna pakken ze de tekst zo weer op en gaan verder, nadat ze een paar dagen rondgelopen hebben met alles wat gezegd is. Dat is trouwens ook wat de psalmist in psalm 1 volgens mij bedoelt als hij zegt dat die mens gelukkig is die Gods woord overdenkt (letterlijk: herkauwt!) bij dag en bij nacht. Het zoeken is dan belangrijker dan het - te gemakkelijk - vinden. Mijn conclusie is

dus niet: neem het nu maar aan, want het is zo, maar meer: herkauw ook de inzichten van de ander. Leer dat de ander met andere ogen kijkt en met een andere geloofstaal spreekt over dezelfde God. Even terug naar het onderwerp. Dat ontdekken wat jij noemt spreekt mij weer opnieuw aan. Op het moment van schrijven zitten wij op een Franse camping met uitzicht op de hoge Mont Ventoux (1900 meter). We hebben er al een paar dagen naar zitten kijken en vandaag hebben we hem beklommen (met de auto hoor!). Eenmaal terug dacht ik aan Mozes en zijn klim op de berg Sinaï (2200 meter). Exodus 19 spreekt erover:

1 In de derde maand, op precies dezelfde dag dat ze uit Egypte waren weggetrokken, kwamen de Israëlieten in de Sinaiwoestijn. 2 Ze waren vanuit Refidim verder getrokken en in de Sinaiwoestijn gekomen. Daar sloegen de Israëlieten hun kamp op, vlak bij de berg. 3 Mozes ging de berg op, naar God. De HEER riep hem vanaf de berg toe: 'Zeg tegen het volk van Jakob, laat de kinderen van Israël weten: 4 "Jullie hebben gezien hoe ik ben opgetreden tegen Egypte, en hoe ik je op adelaarsvleugels gedragen heb en je hier bij mij heb gebracht. 5 Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt, zul je een kostbaar bezit voor mij zijn, kostbaarder dan alle andere volken – want de hele aarde behoort mij toe. 6 Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk." Breng deze woorden aan de Israëlieten over.' 7 Mozes ging terug, riep de oudsten van het volk bijeen en deelde hun alles mee wat de HEER hem had opgedragen. 8 En het hele volk antwoordde als uit één mond: 'We zullen alles doen wat de HEER heeft gezegd.'

Het is in een paar zinnen klaar. Mozes de berg op, ontvangt een opdracht van God om door te geven aan het volk, en de berg weer af. In werkelijkheid zal het voor hem een meerdaagse reis zijn geweest zonder auto en asfaltwegen. Tijd om na te denken over zijn roeping, over wie God is en tijd om om zich heen te kijken. Maar óók een worsteling om de juiste weg naar 'boven' te vinden, gevaren te overwinnen en vol te houden. Het volk daarentegen staat letterlijk stil. Zij 'vinden' God naar mijn mening dan ook wat te snel. Onmiddellijk na Mozes' woorden accepteren ze God als hun Heer. Het doet mij denken aan de gelijkenis van het zaad waarin Jezus zegt dat er ook zaadjes in ondiepe grond landen. De planten groeien onmiddellijk, maar ze verdorren ook snel, omdat ze geen wortel hebben geschoten. De te snelle toezegging van het volk achterhaalt hen dan ook. We zien op hun tocht hoe weinig wortel hun geloof heeft. Ze vallen van de ene klacht in de andere en richten zich te pas en te onpas op allerlei afgoden. Het verschil? Mozes' geloof is doorleefd. Ook hij heeft dezelfde vragen en twijfels als de rest van het volk, maar hij wil ze onderweg met God aan de orde stellen. En ook dat gaat soms gepaard met scherpe dialogen. Het volk zet zich echter alleen maar af wanneer tegenspoed dreigt. Ze sluit daarmee voor zichzelf de weg naar God af.

Soms komt het voor dat gemeenten het geloofsgesprek niet meer voeren omdat men bang is voor conflicten, of omdat men stil is gaan staan en er een soort status quo is gaan heersen. Je staart dan wat naar boven, zonder dat er nog echt iets gebeurt.

Anneke en ik hadden gerust de hele vakantie stil kunnen zitten op de camping, starend naar die mooie berg, maar onderweg naar boven raakten we meer en meer onder de indruk van de berg én hadden we ook onze twijfels (het is echt heel erg steil op sommige stukken). Eenmaal op de top zagen we het hele landschap waar we ons in bevinden van een hele andere, indrukwekkende, maar ook relativerende kant.

Sta niet stil, ga met elkaar spoorzoeken, ondanks de soms grote verschillen. Het vraagt moed, maar het levert uiteindelijk wel prachtige vergezichten op!

Groet

Remko Ongersma